

**Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Елаур авыл жирлеге Советы**

КАРАР

№ 4

«22» апрель 2022 ел

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының
"Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә жирләү эшен оештыру
турындағы нигезләмәне раслау хакында**

Россия Федерациисе Президентының «Вафат булган кешеләрне жирләү буенча хезмәт күрсәтүгө гражданнарның хокук гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындағы 8-ФЗ номерлы федераль законнар, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы "Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә, Елаур авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә жирләү эшен оештыру турында күшымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Әлеге каарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/бастырып> чыгарырга.
3. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп тору Елаур авыл жирлеге Советының сәламәтлек саклау, санитария һәм экология эшләре буенча дайими комиссиясенә йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Елаур авыл жирлеге
Советы рәисе

О.В.Охотникова

Татарстан Республикасы Нурлат
муниципаль районы Елаур авыл
жирлеге Советының 2022 елның
22 апрелендәге 4 номерлы
каарына күшымта

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының
"Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлекендә жирләү эшен оештыру
турында нигезләмә**

"Елаур авыл жирлеге" (алга таба - Нигезләмә) муниципаль берәмлекендә жирләү эшен оештыру турында әлеге нигезләмә Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге № 1001 номерлы "Улгәннәрне күмү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында" гы Указы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, "Күмү һәм жирләү эше турында" гы 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнар, жирләү һәм күмү өлкәсендә башка норматив хокукий актлар, РФ Баш дәүләт санитария табибының 28.01.2021 N 3 каары белән расланган СоН ПиН 2.1.3684-21 нигезендә эшләнгән.

1нче бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

**Статья 1. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төп тәшенчәләр һәм
билгеләмәләр**

Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге тәшенчәләр кулланыла:

-жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарә органы-жирле үзидарәнең вәкаләтле органы яисә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтләр бирелгән жирле үзидарә органының вәкаләтле вазыйфаи заты;

- жирләү эше мәсьәләләре буенча максус хезмәт - жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәту максатларында муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан төzelә торган оешма;

- жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - жирләгендә дәүләт гарантияләрен тәэммин итү максатларында жирләү эше мәсьәләләре буенча максуслаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләрнең минималь исемлеге;

- жирләү зонасы - зират территориясенең төп функциональ жирләү өлеше, шул исәптән мәетнең яндырган көле салынган савытны күмү зонасы.

- жирләү урыннары - жирләү өчен зиратларның жирләү зонасында бирелә торган жир кишәрлекләре;

- кабер өстендәге корылмалар (кабер ташлары) - жирләү урыннарында урнаштырыла торган истәлек корылмалары;

-ялгыз каберлекләр - вафат булган (үлгән), хатыны, янын туганнары, башка туганнары яисә вафат булган затның законлы вәкиле булмаган, шулай ук шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне (үлгән) жирләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә бирелә торган жирләү урыннары;

-туганнар каберләре - үлгән ир яисә хатынның янын туганын шул ук жир кишәрлекендә жирләүне гарантияләү өчен жәмәгать зиратлары территориясендә

түләүсез нигездә бирелә торган жирләу урыннары;

-Гайлә (нәсел) каберлекләре - өч һәм аннан да қубрәк үлгән янын туганнары, башка туганнары құмұ өчен жәмәгать зиратларында түләүле нигездә (туган булған затларны құмұ урынын исәпкә алып) бирелә торган жирләу урыннары;

- гайлә әгъзалары-туганлық (милек) белән бәйле затлар, бергә яшәүче һәм уртак хужалық алып баручы;

- ирекле құмұ өчен ябық зиратлар - құмұ зонасында құмұ урыннары бирү өчен буш жир кишәрлекләре булмаган зиратлар;

-санитар-яклау зонасы - құмұ урыннарының чикләрен мәжбүри рәвештә маxsus мәгълүмат билгеләре белән торак төзелештән, ландшафт-реакцион зонадан, ял зонасыннан һәм башка объектлардан аерып торучы зона;

- элек мәет жирләнгән урынга кабат мәет жирләу - мәетне элек туганнары жирләнгән урында билгеләнгән тәртиптә жирләу.

2нче бүлек. ЖИРЛӘҮНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ГАРАНТИЯЛӘРЕ

Статья 2. Жирләу буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге

1. Мәет жирләу бурычын үз өстенә алган ир яисә хатын, янын туганнарына, башка туганнарына, үлгән кешенең законлы вәкиленә яисә башка затка (алга таба - вафат булғанны құмұ бурычын үз өстенә алған зат) жирләу буенча киләсе бушлай хезмәтләр исемлеге нигезендә жирләу гарантияләнә:

1) жирләу өчен кирәклө документларны рәсмиләштерү (жирләнү түрүнде танықлық һәм номер бирү);

2) жирләу өчен кирәклө табут һәм башка әйберләрне (кижे-мамық түкима белән тышланган табут, такталар, килем комплекты, киже-мамық түкима) бирү һәм китерү;

хатыны, янын туганнары, башка туганнары яки законлы вәкиле булмаган мәетнең жәсәден төрү;

3) мәрхүмнең жәсәден (жәсәд өлешиләрен) илту, ритуаль билгеләнештәге әйберләрне китерү буенча транспорт хезмәтләре күрсәту;

4) жирләу (каберне казу һәм көрәк белән құмұ, кремацияләу һәм мәетнең яндырылғаннан соң көле салынган савытны бирү);

5) Жирләу тәртибе түрүнде язмаларны теркәп бару.

2. Жирләу буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәту жирләу эше белән шөгыльләнүче маxsus хезмәт, юридик һәм физик затлар тарафыннан гариза нигезендә башкарыла.

Бу максатларда түбәндәге документлар бирелә:

- түләүсез нигездә жирләу буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеген күрсәту түрүнде ирекле рәвештә гариза;

- үлем турында медицина таныклығы.

3. Үлгөн кешене күмү бурычын үз өстенә алган зат ЗАГС органнарында мәстәкійль рәвештә үлем турында таныклық рәсмиләштергән булса, жирләүгә социаль пособие түләү өчен вәкаләтле органга пособиеләр түләү буенча түбәндәге документларны тапшыра:

- вафат булу турында таныклық күчермәсе белән төп нәсхәсе белән чагыштыру өчен;
- вафат булу турында белешмә.

4. Жирләү буенча иренә, якын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки башка затка күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш: үлгөн кешене жирләү мәсьәләләре буенча махсус хезмәт тарафыннан жирләү эшен башкару бурычын үз өстенә алган бүтән затка жирләү буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты түбәндәге таләпләргә туры килергә тиеш:

-жирләү өчен кирәклө документларны рәсмиләштерү (вафат булу турында медицина белешмәсе, вафат булу турында таныклық, Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының ЗАГС бүлеге тарафыннан бирелгән таныклық) тиешле органнарга мөрәҗәгать иткән көннән бер тәүлек эчендә;

-жирләүне оештыруга һәм үткәрүгә заказны кабул итү, ул мәрхүм мәетенең кайсы моргта урнашуын, жирләү датасын һәм вакытын, матем процессы маршрутын, кием-салым күләмен, мәрхүмнең буй озынлыгын, автокатафалк хезмәтенә заказны рәсмиләштерүне үз эченә ала;

- тышкы һәм эчке яктан тукыма белән тышланган агач табут бирү;
- күмү өчен кирәклө предметларны бирү;
- табутны һәм кирәклө әйберләрне төяү-бушату эшләрен дә кертеп бер адреска китерү;
- гәүдәне табутка салу;
- жәсәдне салынган табутны зиратка һәм алга таба күмү урынына илтү;
- кабер казу урынын билгеләүне, кышкы чорда күмү урыннарын кардан чистартуны, кулдан көрәк белән кабер казуны, кабернең тәбен чистартуны, кабер стенасын кулдан чистартуны үз эченә алган кабер урнаштыру;
- автокатафалктан табутны алып, күмү урынына илтеп кую, матем йоласын үткәрүне көтү, табут капкачын ябу, кабергә табутны төшерү (көл белән урнаны төшерү), табутны туфрак белән күмү, кабер өстендәге туфракны тигезләп өеп кую;
- язулы ритуаль теркәү билгесен (фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган һәм һәм үлгөн көне) кабергә беркетү һәм урнаштыру.

5. Дин буенча гражданнары күмү белән бәйле ритуаль хезмәт күрсәтүләрнең сыйфаты һәм җеназа ритуалы предметлары санитария нормаларына һәм кагыйдәләренә, техник шартларга һәм башка хокукий актларга туры килергә тиеш, алар гамәлдәге законнар нигезендә ритуаль хезмәтләр күрсәтү өлкәсендә хезмәт күрсәтүләргә һәм продукциягә мәжбүри таләпләр билгели, шулай ук дин тоту

кагыйдәләренә һәм тәртибенә, туганнарының теләкләрен исәпкә алып, туры килергә тиеш.

6. Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, әлеге статьяның 1 өлешиндәге 1 пунктында күрсәтелгән күрсәткечләрдән тыш, Россия Пенсия фондының Татарстан Республикасы Нурлат районындағы клиент хезмәте (булгеге хокукларында), Россия Федерациясе Социаль иминият фонды бүлеге белән килештереп, жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

7. Жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә бирелә торган хезмәтләрнең 5нче пунктта күрсәтелгән хакы қуләме, инфляция (куллану бәяләре) дәрәжәсен исәпкә алып, тиешле финанс елына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә ел саен индексацияләнергә тиеш.

8. Вакытлыча эшкә сәләтсезлек очрагына һәм үлем көненә мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле һәм ана булу сәбәпле мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле вафат булган пенсионерларны жирләү өчен хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр хакының жирләү эше мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе Пенсия фонды, федераль бюджет, Россия Федерациясе Социаль иминият фонды, Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән түләү тәртибе һәм қуләме; вакытлыча эшкә яраксызылык очрагына һәм мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле булмаган затларны жирләүгә һәм мәшгульлек хезмәте органнары тәкъдиме буенча вакытыннан алда пенсия рәсмиләштергән пенсионерлар (тиешле пенсия алу хокукуын бирә торган яшькә житкәнче, пенсионерның үлеме вакытыннан алда пенсия алган чорга житкән очракта) үлеменә бәйле рәвештә мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле үлгәннәрне жирләүгә; вакытлыча эшкә яраксызылык очрагына һәм үлем көненә бәйле рәвештә мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиешле үлгән гражданнарны һәм вакытлыча эшкә яраксызылык очрагына һәм күрсәтелгән гайлә әгъзаларының үлеменә бәйле рәвештә мәжбүри социаль иминиятләнергә тиешле гражданнарның балигъ булмаган гайлә әгъзаларын жирләүгә бәйле рәвештә аның вафат булган гайлә әгъзаларын жирләүгә бәйле рәвештә; әгәр вакытлыча эшкә яраксызылык очрагына һәм ана булага бәйле рәвештә мәжбүри социаль иминиятләштерелергә тиеш булмаган һәм пенсионер булмаган очракта, шулай ук үле бала туган очракта, йөклелекнең 154 өнен үткәннән соң, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда башкарыла.

9. Елаур авыл жирлеге территориясендә урнашкан жирләү эше мәсьәләләре буенча махсус билгеләнгән хезмәт, жирләү буенча бушлай күрсәтелә торган хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге турында (һәр хезмәтнең бәясен күрсәтеп), түләүсез нигездә хезмәт күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәту өчен кирәклे документлар исемлеге турында мәгълүмат (адреслар һәм телефоннар белән) рәсмиләштерү урыннарында урнаштыру, шулай ук жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле башкарма орган турында мәгълүмат (адресларын һәм телефоннарын күрсәтеп) сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм ЗАГС органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Статья 3. Вафат булучының күмү гарантияләре, ире, якын туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле булмаган, шулай ук вафат булучының шәхесе ачыкланмаган кешене күмү гарантияләре

1. Вафат булганнарны, хатынын, якын туганнарын, башка туганнарын, башка туганнарын яки үлгән кешенең законлы вәкилен күмү буенча яисә аларны күмү мөмкинлеге булмаганда, шулай ук жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар

булмаганда һәм шәхесе ачыкланмаган үлүчеләрне күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге:

- 1) күмү өчен кирәклө документларны рәсмиләштерү,
- 2) жәсәдне төрү,
- 3) табутны бирү һәм китерү,
- 4) үлгән кешенең жәсәден зиратка илтү,
- 5) жирләү: кабер казу һәм жирләү буенча хезмәтләр күрсәтү,
- 6) күмү ритуаль теркәү билгесен урнаштыру.

2. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган үлгән кешеләрне күмү хезмәтләре түләүсез нигездә женаза эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтләр булып чыга.

3. Туганнарсыз, соралмаган һәм танылмаган вафат булган кешеләрне күмү хезмәтләренең бәясе әлеге Нигезләмәнең 2 нче маддәсенең 7нче өлеше нигезендә билгеләнә.

4. Танылмаган үлгән кешеләрне күмү хокук саклау органнары ризалығы белән билгеләнгән вакытта гамәлгә ашырыла.

Статья 4. Мәет жирләүгә социаль пособие

1. Мәетне күмү бурычын үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән күләмдә күмүгә социаль пособие түләнә.

2. Мәет жирләүгә яисә бер мәртәбә матди ярдәм күрсәтүгә социаль пособие билгеләү һәм түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә.

Знче бүлек. ЖИРЛӘҮ ЭШЕ НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 5. Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә кулланыла торган мәлкәт

1. Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә кулланыла торган мәлкәт белән идарә итү, файдалану һәм эш итү Россия Федерациясе законнары һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Зиратлар урнашкан жир кишәрлекләре жир законнары нигезендә дайими (сроксыз) файдалануга бирелә.

Статья 6. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы

1. Елаур авыл жирлегендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы булып Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының "Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты тора.

2. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы карамагына түбәндәгеләр керә:

- 1) жирлек территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне оештыру һәм күмү урыннарын карап totу;
- 2) жирлек территориясендә жирләу урыннарын булдыру һәм оештыру, зиратны ябу, зиратны күмү урыннарын күчерү (табигый бәла-казалар куркынычы янаган очракта) турында карар кабул итү;
- 3) жирләу һәм күмү эше өлкәсендә муниципаль программалар кабул итү һәм гамәлгә ашыру;
- 4) кануннар һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирләу урыннарын урнаштыру өчен жир кишәрлекләре бирү;
- 5) санитария һәм экология таләпләре бозылганда, күмү урынында эшчәнлекне туктатып тору яисә туктату, жибәрелгән хокук бозуларны бетерү буенча чаралар күрү;
- 6) жирләу буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләргә (тарифларга) бәяләрне раслау;
- 7) күмү урыннары зурлыгын билгеләу буенча тәкъдимнәр әзерләү;
- 8) зиратларны карап totу һәм зиярәт кылу кагыйдәләрен билгеләү;
- 9) гайлә (нәсел каберлекләре) күмелүләре реестрын формалаштыру һәм алып бару, муниципаль зиратларда гайлә (нәсел каберлекләре) күмү өчен урын бирү яки бирүдән баш тарту турында карар кабул итү;
- 10) жирле үзидарә органы карамагындағы зиратлар территориясендә башкарылган жирләүләрнең барлық төрләрен исәпкә алуны, шулай ук аларны инвентаризацияләүне алып бару;
- 11) гамәлдәге законнарда каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. "Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты жирләу эше мәсьәләләре буенча бурычлар йөкләнүче маxsus хезмәт төзи.

Статья 7. Жирләу эше мәсьәләләре буенча төзелгән маxsus хезмәт

Күмү эше мәсьәләләре буенча маxsus хезмәткә тубәндәге бурычлар йөкләнә:

- 1) жирләу хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күрсәту;
- 2) үлгән, хатыны, ябын туганнары, башка туганнары булмаган, үлгән кешенең законлы вәкилен, шулай ук сорау булмаган һәм танылмаган үлгәннәрне күмү буенча хезмәтләр күрсәту.

Статья 8. Күмү хезмәтләре

Әлеге Нигезләмә максатларында жирләу хезмәтләренә жирләу буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегендә каралган хезмәтләр керә.

Статья 9. Моргка үлгәннәрне илтү белән бәйле тәп мәсьәләләр

1. Вафат булучының жәсәден, күтәреп кую - бушату эшләрен дә кертеп, моргка илту медицина учреждениеләре хисабына гамәлгә ашырыла.

2. Мәрхүм, хатыны, яқын туганнары, башка туганнары булмаган йә суд-медицина экспертизасы (тикшеренү) һәм патологик-анатомик яру (медицина учреждениеләрендә вафат булғаннан тыш) житештерү өчен үлгән затның законлы вәкилен ачыклау яисә булған урыннан мәетнең жәсәден төяү-бушату эшләрен дә кертеп, моргка күчеру Россия Федерациясе законнары нигезендә әлеге төр хезмәт курсәтүләргә муниципаль контракт (килешү) төзегән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар тарафыннан Елаур авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3. Әлеге статьяның 1 һәм 2 өлешиләрендә каралмаган очракларда вафат булғаннары транспортировкалау үлгән кешене (яисә башка кызыксынучы затларны) күмүне үз өстенә алған зат акчалары исәбеннән юридик затлар яисә индивидуаль эшкуарлар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4нче бүлек. ЖИРЛӘҮ УРЫННАРЫ

Статья 10. Зиратлар

1. Муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлық зиратларны исәпкә алуны жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы билгеләнгән тәртиптә алып бара.

2. Ирекле жирләү өчен ябық булған зиратларда санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормалар үтәлгән килеш (алга таба - санитария кагыйдәләре) бары тик жирле үзидарә органының ирекле жирләү өчен зиратны ябу турындагы хокукий акты үз көченә көргөнчө бирелгән туганлық, гайлә (нәсел каберлекләре), мактаулы күмү территориясендә генә жирләнә.

3. Зиратлар территориясендә аларның максатчан билгеләнеше белән туры килми торган нинди дә булса эшкуарлық эшчәнлеге алып бару тыела.

Статья 11. Зиратларны карап тоту һәм зиярәт кылу кагыйдәләре

1. Жирле үзидарә органы карамагындағы зиратларны карап тоту һәм зиярәт кылу кагыйдәләре жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

2. Зират территориясендә юл хәрәкәте иминлеге турында Россия Федерациясе законнарын үтәп, транспорт чаралары өчен бушлай машина кую урыны каралырга тиеш.

3. Жирләү урыннарын чечәкләр, матурлау материаллары белән сату итү шуши максатлар өчен жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы үз компетенциясе чикләрендә бирелгән урыннарда гына гамәлгә ашырыла.

5нче бүлек. КҮМЕЛҮ УРЫННАРЫ

Статья 12. Күмелү урыннары һәм аларның төрләре

1. Әлеге Нигезләмә максатларында күмү урыннары түбәндәгә төрләргә бүленә: ялгыз, туганлық, гайлә (нәсел), мактаулы.

Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарә органы жирле үзидарә органы карамагындағы зиратлар территориясендә житештерелгән барлық каберлекләрне исәпкә алып бара, шулай ук аларны өч елга бер тапкыр инвентарьлаштыру үткәрә.

2. Жәмәгать зиратлары территориясендә хәрби каберлекләр (хәрби участоклар) һәм бер диндә вафат булган кешеләрне жирләу өчен аерым жир участоклары (зоналар) каралырга мөмкин.

3. Жәмәгать зиратлары территориясендә, халықның радиацион куркынычсызлығы өлкәсендә Россия Федерациясе законнарын һәм санитар кагыйдәләрне үтәп, югары радиоактив фонына ия булган мәетләрне жирләу өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

4. Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, зиратлар территориясендә житештерелгән каберлекләргә инвентаризация үткәру тәртибе билгеләнә.

5. Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә бирелгән жирләу урыннары мәжбүри рәвештә, шул исәптән күрсәтелгән урыннарда төзекләндерелмәгән (ташландык) каберлекләр булганда да, тартып алынмый.

6. Жирләу урыннары зиратның билгеләнгән планировкасы нигезендә бирелә. Күрше участоклар арасында ара-0,5 м, рәтләре арасында -0,75 м..

7. Зиратның билгеләнгән планировкасын бозып, зиратларны, шул исәптән күмелгән урыннар арасында, юл қырыйларында һәм санитар-саклау зonasы чикләрендә күмү урыннары урнаштыру рәхсәт ителми.

Статья 13. Ялгыз каберлекләр

1. Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә вәкаләтле орган тарафыннан жирләу эшләре мәсьәләләре буенча маҳсус хезмәткә ялгыз күмү урыны бируды түрүнда гариза белән мәрәҗәгать иткән көнне жирләу һәм жирләу эшләре буенча вәкаләтле орган тарафыннан жирләу урыннары бирелә. Гаризага үлем түрүнда таныклыкның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нәсхә күшымтасы белән) теркәлә. Ялгыз каберлекләр өчен урыннар билгеләнмәгән мәетләрне жирләу өчен бирелә икән, гаризага өстәмә рәвештә эчке эшләр органнарының күрсәтелгән мәетләрне күмүгә ризалыгын раслаучы документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нәсхә күшымтасы белән) теркәлә.

2. Ялгыз күмелү өчен күләме 5 кв. метрдан артмаска тиеш ($2,5 \text{ м} * 2,0 \text{ м}$).

Бер тирәнлектә бер урында жирләу саны -1.

3. Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы ялгыз күмелү өчен урыннар биргәндә, ялгыз жирләу түрүнда таныклык әлеге статьяның 4 өлешендә билгеләнгән очраклардан тыш бирелми.

4. Якын туганнары, башка туганнары барлыкка килгән очракта, аларның язмача мәрәҗәгате һәм туганлык мәнәсәбәтләрен раслаучы документлар нигезендә жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан жирләу түрүнда таныклык бирелә.

Статья 14. Туганнар каберлеге

1. Туганнар каберлеге өчен урыннар жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә

вәкаләтле жирле үзидарә органы тарафыннан жирләу һәм жирләу эше өлкәсендәге вәкаләтле орган тарафыннан жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә вафат булган, жирләу эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтне яисә башка хужалық итүче субъектны жирләу өчен урын бирү турында гариза белән жирләу бурычын үз өстенә алган зат мәрәжәгать иткән көнне түләүсез бирелә. Гаризага үлем турында таныклыкның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә күшымтасы белән), туфрак күмелгәндә, гаризага өстәмә рәвештә кремация турында белешмә күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәне теркәү белән) теркәлә.

2. Туганнар каберлегенең құләме 10 кв. метрдан артмаска тиеш ($2,5 \text{ м}^4$).

Бер тирәнлектә бер урында жирләу саны -2

3. Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарә органнары тарафыннан туганнар каберлеге өчен урын биргәндә туган жирләу турында таныклык бирелә.

Статья 15. Гайлә (нәсел) каберләре

1. Гайлә (нәсел) каберләре өчен күмү урыннары хәзер жирләр өчен дә һәм киләчәктә күмүләргә дә бирелә.

2. Зират территориясендә гайлә (нәсел) каберләре күмү зонасының мәйданы зираттагы күмү зонасының гомуми мәйданының өчтән береннән артмаска тиеш.

3. Жирләу һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы жирле үзидарә органы карамагындағы зиратлар территориясендә гайлә (нәсел) күмү урыны бирү яисә бирүдән баш тарту турында карап кабул итә, гайлә (нәсел) каберләренең реестрын төзи һәм алып бара.

4. Жирләу һәм жирләу эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына гайлә (нәсел) каберләренә жирләу өчен урын бирү мәсьәләсен хәл итү өчен түбәндәгे документлар тапшырыла:

1) гайлә (нәсел) каберләренә жирләу өчен урын бирү турында гариза;

2) паспорт яисә мәрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы башка документ күчермәсе, чагыштыру өчен төп нөсхәне теркәү белән;

3) ике һәм аннан күбрәк якын туганнарының (башка туганнарының) булуын раслаучы документлар күчермәләре, төп нөсхәсе белән чагыштыру өчен теркәлә.

Әлеге Нигезләмәдә каралмаган башка документларны бирүне таләп итү рәхсәт ителми.

Барлық тапшырылган документлар да мәрәжәгать итүчегә шуши статьяда күрсәтелгән документларны тапшырган көнне аларны кабул итү датасы турында тамга белән тапшырыла торган опись буенча кабул ителә.

Жирләу һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы бирелгән документларны исәпкә алуны һәм саклауны тәэмин итә.

6. Гайлә (нәсел) жирләу урыны киләчәккә күмелгән очракта, гайлә (ыруглық) күмү өчен урын бирү яисә аны тәкъдим итүдән баш тарту турындағы карап гариза барлық кирәклө документлар белән алынган көннән алып ундурут календарь көннән артмаган срокта кабул ителә.

Әгәр жирләу хәзерге вакытта гамәлгә ашырылырга тиеш булса, гайлә (нәсел)

күмү өчен урын бирү яисә аны бирүдән баш тарту турында карап мөрәжәгать итүче тарафыннан жирләү өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органына (күмү көненә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча) үлем турында медицина таныклығы яисә ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән үлем турында таныклық бирү көнендә, шулай ук әлеге статьяның 5 өлешендә курсәтелгән документларны бирү көнендә кабул ителә.

7. Гайлә (нәсел) күмү урыны зурлығы 12 кв. метрдан артык була алмый (туганнар кабере өчен бушлай урынны исәпкә алып).

8. Гайлә (нәсел) каберенә күмелү түрүндагы таныклыкта түбәндәгеләр курсәтелә: гайлә (нәсел) каберлеге өчен урын бирелгән зиратның исеме; гайлә (нәсел) каберлеге зурлығы, зиратта урнашу урыны (квартал, сектор, участок номеры); гайлә (нәсел) каберенә жирләнүе теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, шулай ук законнар нигезендә башка белешмәләр.

Гайлә (нәсел) күмү урыны турында мәгълүмат жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле органы тарафыннан гайлә (нәсел) күмү реестрына ул бирелгән көннән алып өч эш көне эчендә кертелә.

Статья 16. Мактаулы күмү урынына күмү

1. Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Нурлат муниципаль районы, Елаур авыл жирлеге алдындагы казанышлары булган вафат булган гражданнар истәлеген мәңгеләштерү максатларында жәмәгать зиратлары территориясендә жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге вәкаләтле жирле үзидарә органы каары нигезендә мактаулы күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралган булырга мөмкин.

2. Мактаулы күмү урыннары - күмелгән урыннар (кагыйдә буларак, уңайлы якын килүләре һәм яхши күзәтүләре булган зиратның төп аллеясе буйлап урнашкан) жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан, кызыксынуучы затлар яисә оешмаларның үтенечнамәсе буенча түләүсез нигездә жирләү өлкәсендә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Нурлат муниципаль районы, Елаур авыл жирлеге белән тиешле казанышларын нигезләгәндә һәм раслаганда, вафат булган хатынының, туганнарының, башка туганнарының яисә законлы вәкиленең яисә туганнарының теләген башка тәрле белдерүләре булмаганда бирелә.

3. Мактаулы күмелү урыны зурлығы - 6 кв. м мәйданлы участок.

4. Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан мактаулы жирләү урыны бирелгәндә мактаулы күмелү турында таныклык бирелә.

Статья 17. Бер урынга икенче кат күмү

1. Туганлык, гайлә (нәсел) каберлеге, мактаулы урында жирләү өчен түбәндәге документлар тапшырыла:

1) жирләү турында гариза;

2) күмелү турында тиешле таныклык;

3) мөрәжәгать итученең шәхесен таныклаучы паспорт яисә чагыштыру өчен төп нөсхәне теркәү белән башка документ;

4) жирләү урыны теркәлгән затның нотариаль таныктанган ризалығы (мөрәжәгать итүче өлөгө урын теркәлгән зат булмаган очракта);

5) үлем турында таныктық күчермәсе белән тәп нөсхәне чагыштыру өчен теркәп бири.

Мөрәжәгать итүчедә күрсәтелгән документларның күчермәләре булмаган очракта, аларны әзерләү аның компетенциясе нигезендә жирләү һәм жирләү эше өлкәндә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы хезмәткәрләре тарафыннан тәэммин ителә.

Өлөгө Нигезләмәдә каралмаган башка документларны тапшыруны таләп иту рөхсәт ителми.

Статья 18. Күмелгән урыннарын теркәү (яңадан теркәү)

1. Жирле үзидарә органы карамагындағы зират территориясендә житештерелгән һәр күмү жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәндәге вәкаләтле органы тарафыннан күмүләрне теркәү кенәгесендә теркәлә. Күмүне теркәү турындағы язма күмү турында таныктыкка көртөлә.

Күмү урыннарын теркәү кенәгесендә күмүләрне теркәү һәм күмү турында таныктыклар бири өчен түләү алынмый.

2. Күмү урыннарын һәм күмү турында таныктыкларны теркәү кенәгәләре күмү һәм күмү эше өлкәндә вәкаләтле орган тарафыннан раслана.

Күләмнәрне теркәү китапларын алып бару тәртибе жирләү һәм күмү эше өлкәндә вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

Жирләүләрне теркәү кенәгәләрен саклауны Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның "Елаур авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башкарма комитеты тикшереп тора.

3. Күмүне теркәү китаплары катый хисап документлары булып тора һәм дайими саклау эшләренә көрә.

Күрсәтелгән китаплар жирләү һәм күмү эше өлкәндә вәкаләтле орган билгеләгән тәртиптә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан муниципаль архивка дайими саклауга тапшырыла.

4. Башка затларга күмүне яңадан теркәү гариза бири характерында һәм, яңадан теркәлү сәбәпләрен күрсәтеп, гариза нигезендә мөрәжәгать иткән көнне жирләү һәм күмү эше өлкәндә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Гайлә (нәсел) каберлегенә күмүгә карата яңадан теркәлү якын туганнар исеменә һәм башка туганнарга башкарыла, ә андыйлар булмаганда - башка затларга.

5. Жирләү һәм жирләү эше өлкәндә жирле үзидарә органы тарафыннан жирләүләрне яңадан теркәгендә каберлекләрне теркәү кенәгесенә һәм жирләү турындағы таныктыкка тиешле үзгәрешләр көртөлә.

Каберлекләрне теркәү кенәгесенә һәм күмелү турындағы таныктыкка үзгәрешләр көрткән өчен түләү алынмый.

6. Гайлә (нәсел) күмелүләрен яңадан теркәү турында мәгълүмат яңадан теркәү уздырылғаннан соң өч эш көне эчендә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарә органы тарафыннан гайлә (нәсел) күмелүләре реестрына кертелә.

Статья 19. Кабер өстендерге корылмалар (кабер ташлары), аларны теркәү

1. Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы кабер өстендерге корылмаларның (каберлекләрнен) биеклеге буенча чикләүләр билгеләргә хокуклы.

Кабер өстендерге корылмалар (кабер ташлары) түбәндәгедә билгеләнгән биеклектән дә зуррак булалмый:

- һәйкәлләр-2 м дан да биек түгел;
- чардуганнар-1,2 м дан биек түгел түгел.

2. Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә һәр кабер корылмасын (кабер ташын) урнаштыру һәм алыштыру эшләре жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан башкарыла, бу хакта кабер өстендерге корылмаларны (каберлекләрне) теркәү кенәгесендә һәм жирләү турындағы таныклықта тиешле язма эшләнә.

Кабер өстендерге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү кенәгесендә кабер өстендерге корылмаларны (кабер ташларын) урнаштыруны һәм алыштыруны теркәү һәм жирләү турындағы таныклықка тиешле язма керту өчен түләү алынмый.

3. Кабер өстендерге корылмаларны урнаштыру һәм алыштыру эшләре күмелү урыны теркәлгән зат яки аның вәкиле тарафыннан паспорт яки шәхесне раслаучы башка документ, жирләү турында таныклық, шулай ук кабер өсте корылмасын өзөрләү (алу) турында документ күрсәтелгәндә башкарыла.

4. Кабер өстендерге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китаплары катый хисап документлары булып тора һәм жирле үзидарәнең жирләү һәм күмү эше өлкәсендәгә вәкаләтле органында дайими сакланырга тиеш.

5. Кабер өстендерге корылмаларны (кабер ташларын) теркәү китабы үрнәге, аны алып бару һәм дайими саклау өчен өзөрләү тәртибе жирләү һәм күмү эше өлкәсендә жирлекнен вәкаләтле органы тарафыннан билгеләнә.

Статья 20. Зиратларны карап тотуга санитар һәм экологик таләпләр

1. Зиратларда эшчәнлек санитария һәм экология таләпләрен һәм жирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләре нигезендә жирлек администрациясе билгели.

2. Жирләү урыннарының торышын санитар-эпидемиологик күзәтү һәм экологик контроль кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы буенча идарәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Мәет жирләү урынын карап тотуга санитария һәм экология таләпләре бозылганда, жирлек администрациясе күмү урынында эшчәнлекне туктатып торырга яисә туктатырга һәм булган хокук бозуларны бетерү һәм кеше сәламәтлегенә жирләү урынының тискәре йогынтысын бетерү, шулай ук жирләүнен яңа урынын булдыру чараларын күрергә тиеш.

4. Жирләгендә кулланыла торган предметлар һәм жиһазлар (табутлар, урналар, веноклар, бәлзәм савытлары) санитар-эпидемиологик таләпләргә һәм

әйләнә-тире мохитне саклау өлкәсендәге таләпләргә туры килергә тиеш.

6нчы бүлек. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ

Статья 21. Нигезләмәне үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Әлеге Нигезләмәне бозуга юл куйган затлар гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы булалар.